

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Ֆինանսական գրագիտության ձևավորում մաթեմատիկայի
դասերին

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Լարիսա Հովսեփյան
անուն, ազգանուն

Արևիկի միջնակարգ դպրոց

դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝ Շուշան Վարդանյան
անուն, ազգանուն

Արմավիր 2023թ

Բովանդակություն

Նախաբան	3
Գրականության ակնարկ.....	4
Գործնական համատեքստ	7
Հետազոտության ընթացք.....	8
Տվյալների վերլուծություն	12
Ամփոփում.....	15
Օգտագործված գրականություն	16

Նախաբան

Ֆինանսները մարդկային կյանքի անբաժանելի մասն են, մենք ամեն օր առնչվում ենք որոշակի ֆինանսական գործարքների հետ, վճարում ենք ճանապարհորդության համար և գումարներ ենք կատարում: Շատերն անխոհեմաբար ծախսում են իրենց գումարները և չեն խնայում:

Մեզ մոտ տնտեսությունը անկայուն է, և ճգնաժամի ժամանակ մարդը պետք է կարողանա գոյատևել և պարտքերի տակ չընկնել: Որպեսզի միշտ խնայողություններ ունենաք և ավելացնեք դրանք, պետք է հասկանաք բանկային ծառայությունները և կարողանաք ռացիոնալ ներդնել ձեր գումարը, որպեսզի չկորցնեք դրանք, այլ շահույթ ստանաք հարմարավետ կյանքի համար:

Երիտասարդ սերունդը երկրի ապագան է, և ավելի հեշտ է երեխաներին կրթել, քան փոխել մեծահասակների մտածելակերպը, ուստի դպրոցը ֆինանսական գրագիտություն ձևավորելու հիմնական աղբյուրն է: Ֆինանսական գրագիտության ձևավորմամբ հանրակրթական դպրոցները բախվում են դրա իրականացման մի շարք խնդիրների: Ուսուցիչները պետք է կառուցեն դասավանդման այնպիսի մոդել, որը կհամապատասխանի չափորոշի պահանջներին և կբարձրացնի դպրոցականների հետաքրքրությունը դասընթացն ուսումնասիրելու նկատմամբ: Այս հանգամանքները որոշում են ընտրված հետազոտական թեմայի արդիականությունը:

Հետազոտության **նպատակն է** զարգացնել դպրոցականների շրջանում ֆինանսական գրագիտությունը մաթեմատիկայի դասաժամին:

Նպատակին համապատասխան ձևակերպել եմ հետազոտության հետևյալ **խնդիրները**.

1. Հոգեբանական, մանկավարժական և գիտամեթոդական գրականության վերլուծության հիման վրա բացահայտել ֆինանսական գրագիտության հիմնական բաղադրիչները և դրանց բովանդակությունը, որը նպատակահարմար է զարգացնել դպրոցականների մոտ.

2. Դպրոցականներին ֆինանսական գրագիտության հիմունքների ուսուցման համար մշակված դասընթացի արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով իրականացնել փորձարարական հետազոտություն:

Գրականության ակնարկ

Ֆինանսական գրագիտություն կարելի է անվանել ֆինանսական մասով արդյունավետ և ռացիոնալ որոշումներ կայացնելու ունակություն՝ շնորհիվ սեփական փորձի և գիտելիքների: Ֆինանսապես գրագետ լինել նշանակում է խելամտորեն տնօրինել գումարը, այսինքն՝ հետևել եկամուտներին և ծախսերին, խուսափել ավելորդ պարտքից, պլանավորել անձնական բյուջե, ստեղծել խնայողություններ, օգտագործել խնայողություններ և ապահովագրական գործիքներ:¹

Ֆինանսական գրագիտությունը օգտակար է ոչ միայն կոնկրետ անձի, այլ նաև ամբողջ պետության համար: Իսկ սեփական ֆինանսական գրագիտության բարելավման հիմնական խոչընդոտները ինքնատիրապետման բացակայությունն ու ծուլությունն են:²

Ուսումնասիրելով դիտարկվող հասկացության ներկայացված սահմանումների վերլուծությունից՝ կարելի է եզրակացնել, որ գիտական գրականության մեջ կան «ֆինանսական գրագիտության» հետևյալ մեկնաբանությունները.

- 1) գիտելիքի որոշակի ձև,
- 2) այս գիտելիքները կիրառելու կարողություն կամ հմտություն,
- 3) ձեռք բերված գիտելիքներ,
- 4) ճիշտ ֆինանսական վարքագիծ,
- 5) ֆինանսական փորձ,

¹ Вендина А.А., Малиатаки В.В. Формирование финансовой культуры школьников посредством уроков математики // Теоретические и методологические проблемы современного образования: 2014. С. 31–34.

² L. Mandell, Financial Literacy of High School Students, 2007, 183p

Մաթեմատիկայի դասընթացի բովանդակությունը պարունակում է առաջադրանքներ ֆինանսական ուղղվածությամբ, ինչը նշանակում է, որ մաթեմատիկա սովորելիս ձևավորվում է սովորողների ֆինանսական գրագիտությունը: Այնուամենայնիվ, հարկ է նշել, որ ֆինանսական մշակույթի ձևավորման համար առկա հնարավորությունները դեռևս անբավարար են օգտագործվում. սովորողները տնտեսական հասկացություններ ունեցող առաջադրանքներում տեսնում են միայն մաթեմատիկական գործողությունների պատճառ (օրինակ՝ տոկոսների հաշվարկում) և ուշադրություն չեն դարձնում դրանց տնտեսականին:

Խնդիրների լուծումը տնտեսական կրթության բաղադրիչներից մեկն է, առանց մաթեմատիկական հաշվարկների անհնար է իրականացնել ֆինանսական և բիզնես պլանավորում, առանց գրաֆիկները հասկանալու՝ ֆինանսական կանխատեսումները դառնում են անիմաստ: Առևտրային հաշվարկներն օգնում են սովորողներին տեսնել մաթեմատիկայի գործնական կողմնորոշումը և կյանքում չվախենալ իրական թվերից:³

Ամենապարզ խնդիրները ցույց են տալիս տնտեսական հայեցակարգերն ու մոդելները և թույլ են տալիս ավելի արդյունավետ կերպով ընկալել տնտեսական իրողությունները: Բայց այս խնդիրները լուծելիս հարցեր են առաջանում՝ կապված տերմինաբանության և դրանցում հանդիպող տնտեսական իրավիճակների հետ: Խնդիրներ լուծելիս մաթեմատիկայի դասին ուսուցչից ստացված ուղեկցող տեղեկատվությունը մի շարք պատճառներով նվազագույն է, ուստի անհրաժեշտ է կրթական միջավայր ստեղծել աշակերտների տնտեսական մշակույթի ձևավորման համար:

Առաջադրանքները պետք է ընդգրկեն այնպիսի կարևոր թեմաներ, ինչպիսիք են ընտանեկան բյուջեի կազմումը և հաշվարկը. դրամական գործարքներ բանկերում և այլ կառույցներում, ռիսկեր պարունակող գործարքներ, դրամական պարզևներ, անձնական խնայողություններ, վարկերի և ավանդների նրբությունները, ֆինանսատնտեսական հարաբերությունների մասնակիցների իրավունքներն ու պարտականությունները. դրամական միջոցների հոսքերի կառավարում; բանկերի

³ Вендина А.А., Малиатаки В.В. Формирование финансовой культуры школьников посредством уроков математики // Теоретические и методологические проблемы современного образования: 2014. С. 32

ագրեսիվ քաղաքականություն; ակտիվներ և պարտավորություններ (եկամուտներ և ծախսեր); ապահովագրական և կենսաթոշակային վճարումներ և այլն: Նման խնդիրներ լուծելիս աշակերտները բախվում են այլընտրանքային ընտրության լուրջ խնդրի, որը ոչ միայն պետք է հաշվարկել, այլև վիճարկել:

Մաթեմատիկական կրթության բովանդակության մեջ ֆինանսական բովանդակությամբ հարցերի ներառումը նպատակ ունի բարենպաստ ներգործություն ունենալու «Մաթեմատիկա» առարկայի կրթական խնդիրների արդյունավետ լուծման վրա: Մաթեմատիկական գրագիտություն ունենալու առանցքային (համապիտանի) կոմպետենցիան ենթադրում է կյանքի տարբեր իրադրություններ ներկայացնող համատեքստում մաթեմատիկական գիտելիքներ ու մեթոդներ կիրառելու կարողություն: Ֆինանսներին առնչվող իրավիճակներն ունեն այն առանձնահատկությունը, որ վերաբերում և հետաքրքրում են բոլորին, ուստի մաթեմատիկայի ուսուցման ընթացքում դրանց դիտարկման շնորհիվ⁴

ա) բարենպաստ իրադրություն է ստեղծվում բոլոր սովորողներին ուսումնական ակտիվ աշխատանքի մեջ ներգրավելու համար,

բ) տեսանելի և ընկալելի է դառնում մաթեմատիկական նյութի կիրառական նշանակությունը, զգալիորեն ուժեղանում են միջառարկայական կապերը,

գ) նոր հնարավորություններ են ստեղծվում մաթեմատիկայի ուսուցման ընթացքում գործնական և հետազոտական աշխատանքների կատարման համար,

դ) բարենպաստ պայմաններ են առաջանում ուսումնական այնպիսի աշխատանքների համար, որոնք ծառայում են սովորողների դաստիարակության և սոցիալական հմտությունների զարգացման նպատակին:

⁴ Զակոբյ ան Ա., Փոքրիկ ան Ա., Ղազարյան Շ. «Ֆինանսական կրթութ յն մեթոդական ձեռնարկ», Երևան, 2019, Էջ 15:

Գործնական համատեքստ

Ուսումնական գործունեության ընթացքում Արևիկի միջնակարգ դպրոցում վեցերորդ դասարանի հետ իրականացրել եմ փորձարարական հետազոտական աշխատանքներ: Աշխատանքը անցկացրել եմ 27 աշակերտների հետ:

Աշխատանքներն իրականացրել եմ երեք փուլով.

- Որոշման փուլ. ֆինանսական գրագիտության հիմնական հասկացությունների և ֆինանսական իրավիճակները լուծելու հմտությունների սկզբնական մակարդակի ձևավորում,
- Ձևավորման փուլ. Սովորողների կրթական և ճանաչողական գործունեության կազմակերպում՝ ֆինանսական գրագիտության և ֆինանսական իրավիճակները լուծելու կարողության նրանց հայեցակարգերը զարգացնելու նպատակով,
- Վերահսկում և գնահատում. փորձարարական աշխատանքների արդյունքների վերլուծություն:

Փորձարարական գիտահետազոտական աշխատանքն իրականացրել եմ ուսումնասիրության ընդհանուր տեսական նպատակին համապատասխան՝ կրթական գործընթացի արդյունավետության բարձրացում ֆինանսների ոլորտում սովորողի գիտելիքների և ֆինանսական իրավիճակները լուծելու կարողության զարգացման գործում:

Նախատեսված ռազմավարությունները համակողմանիորեն մշակում են ուսումնական ծրագիր, որն անխափան կերպով ինտեգրում է ֆինանսական գրագիտությունը գործող մաթեմատիկայի ուսումնական ծրագրին: Սա կներառի դասերի պլանների ստեղծում, ներգրավված գործողություններ և արժեքավոր ռեսուրսներ՝ ցույց տալու մաթեմատիկական գաղափարների ուղղակի կիրառելիությունը, ինչպիսիք են տոկոսները իրական աշխարհի ֆինանսական իրավիճակներում:

Տվյալների հավաքագրման համար կիրառել եմ տարբեր մեթոդներ, ներառյալ ստանդարտացված թեստերը, հարցաթերթերը և ակադեմիական գրառումների

վերլուծությունը: Այս բազմազան մոտեցումները համապարփակ պատկերացում կտան մաթեմատիկայի դասերին ֆինանսական գրագիտության բարելավման հարցում միջամտության արդյունավետության մասին:

Հետազոտության ընթացք

Անձնական ֆինանսական գրագիտության զարգացմանն ուղղված առաջին քայլը պետք է լինի լուրջ մոտեցումը տարրական մաթեմատիկայի ուսումնասիրությանը դպրոցում: Տարրական մաթեմատիկայի սկզբունքներին տիրապետելը, մաթեմատիկական խնդիրներ լուծելիս հիմնական բանաձևերի կիրառման հմտությունների ձեռքբերումը թույլ կտա սովորողներին զարգացնել մտածողության որոշ առանձնահատկություններ. դրական ազդեցություն ունենալ աշխարհի նկատմամբ հատուկ վերաբերմունքի ձևավորման վրա. ստեղծել անձնական ֆինանսների կառավարման հիմնական գիտելիքներ և հմտություններ: Մա թույլ կտա ձեզ խելացի ֆինանսական որոշումներ կայացնել և խուսափել հնարավոր ֆինանսական ռիսկերից:

Մաթեմատիկայի դասընթացում կիրառական խնդիրների կիրառումը կօգնի բարձրացնել աշակերտների մոտիվացիան՝ ուսումնասիրելու առարկան:

Մաթեմատիկա առարկայի միջոցով դիտարկելու ենք 6-րդ դասարանի աշակերտների ֆինանսական գրագիտության զարգացման խնդիրները:

Մաթեմատիկական հմտություններ է տրամադրել անձնական ֆինանսների և ընտանեկան բյուջեների պլանավորման, խնայողությունների և սպառման հարաբերակցության օպտիմալացման, ռիսկերի գնահատման և ճիշտ որոշումներ կայացնելու՝ խնայողություններ ներդնելիս, տարբեր ֆինանսական ապրանքներ և ծառայություններ օգտագործելիս:

6-րդ դասարանի աշակերտները առարկայի շրջանակում անցնում են տոկոս թեման և դա հրաշալի միջոց էր նրանց մոտիվացնելու և ֆինանսական գրագիտություն ձևավորելու համար: Անցկացված դասի սկզբում հարցերի միջոցով պարզեցի, որ

աշակերտների մեծամասնությունը տեղյակ չէ ծախս, եկամուտ, խնայողություն և այլ հասկացություններին:

Դասերը ամբողջությամբ իրականացնելու համար օգտվել եմ հատկացված բաղադրիչ ժամերից: Ֆինանսական գրագիտության և ֆինանսական իրավիճակները լուծելու ունակության մասին սովորողների պատկերացումները զարգացնելու համար անցկացվեց դաս և առցանց ուսումնասիրություն և դրա անցկացման մեթոդաբանությունը: Իրականացվել է երկու դաս:

- Անցկացվել է համակցված դաս, որտեղ օգտագործվել են այնպիսի ձևեր՝ ինպիսին է զրույցի դաս, որտեղ սովորողները ծանոթացել են ֆինանսական հասկացություններին և սովորեցրել, թե ինչպես խնայել և ավելացնել խնայողությունները: Դասի ընթացքում անցկացվեց սեմինար, որտեղ սովորողները աշխատեցին խմբերով և լուծեցին ֆինանսական իրավիճակները: Այս դասի տարբերակիչ առանձնահատկությունն այն էր, որ այն անցավ ժամանցային ձևաչափով, որտեղ սովորողները շփվեցին ուսուցչի հետ, արտահայտեցին իրենց կարծիքը և դիտեցին մուլտֆիլմեր ֆինանսական գրագիտության մասին:

Այս դասին աշակերտներից յուրաքանչյուրին հանձնարարվեց կատարել պեղումներ համացանցում և ավելի խորը ծանոթանալ ֆինանսական հասկացություններին: Սովորողների խմբերին հանձնարարվեց համացանցից գտնել կամ ինքնուրույն հորինել փոքրիկ պատմություններ, թե որտեղ ինչպես կատարել խնայողությունները, ինչպես խուսափել ներդրումների հետ կապված ռիսկերից, և ինչ հետևանքներ կարող են առաջանալ սխալ հաշվարկներ կատարելիս:

Ֆինանսական գրագիտությունը ֆինանսական ոլորտում գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների ամբողջություն է, որոնց հասունությունը որոշում է մարդու կարողությունն ու պատրաստակամությունը արդյունավետորեն կատարել տարբեր սոցիալ-տնտեսական դերեր՝ տնային տնտեսություն, ներդրող, վարկառու, հարկատու և այլն:

Այս փուլը հաղթահարելուց հետո աշակերտներից յուրաքանչյուրին հանձնարարեցի հաշվել տան կոմունալ ծախսերը, ընտանքի եկամուտը և խնայողությունը: Տնային

առաջադրանքները ներկայացնելուց և պարզաբանելուց հետո անցկացվեց ամրապնդման դաս, որի ժամանակ աշակերտները բաժանվեցին 5 խմբի, և յուրաքանչյուր խմբին տրվեց հերկյալ առաջադրանքները տարբեր բաժիններից :

Առաջադրանք 1. Անահիտը ցանկանում է նոր iPhone 15 հեռախոս, որն արժե 589900 դրամ, և նրա ծնողներն առաջարկել են, որ նա գրանցի ընտանիքի եկամուտներն ու ծախսերը՝ այս գնման հնարավորությունը հաշվարկելու համար: Ամսվա գրանցումները հետևյալն են. հայրիկի աշխատավարձը՝ 520000 դրամ, մայրիկի աշխատավարձը՝ 180000 դրամ, տատիկի թոշակ 32000 դրամ, առևտրային ծախսեր՝ 240000 դրամ, բնակարանային և կոմունալ ծախսեր՝ 50000 դրամ, ինտերնետ՝ 10000 դրամ – ճանապարհածախս՝ 20000 դրամ, դպրոցական ծախսեր՝ 6000 դրամ, այլ ծախսեր՝ 30000 դրամ: Քանի՞ ամսից Անահիտի ընտանիքը կկարողանա գնել նոր հեռախոս և ամսեկան ինչքան գումար պետք է խնայի:

Առաջադրանք 2. Ապրանքի գինը սկզբում էժանացրին 40% իսկ այնուհետև 30%-ով, որից հետո նրա գինը դարձավ 3780 դրամ: Գտնել ապրանքի սկզբնական գինը:

Առաջադրանք 3. Անձնական եկամտահարկը կազմում է աշխատավարձի 13%-ը: Հայկի աշխատավարձը 278000 դրամ է: Ինչքա՞ն կստանա նա եկամտահարկը հանելուց հետո:

Առաջադրանք 4. Հայկը նոր մեքենա է գնել 25000 դոլարով. Հաջորդ հինգ տարիների ընթացքում մեքենայի արժեքը ամեն տարի արժեզրկվել է 10%-ով: Ո՞րն է մեքենայի արժեքը հինգ տարի հետո:

Առաջադրանք 5. Որոշակի գումար մուտքագրվել է բանկային հաշվին, որի եկամուտը կազմում է տարեկան 14%, իսկ մեկ տարի անց հաշվում եղել է 80500 դրամ: Ինչքա՞ն է մուտքագրվել հաշվին, եթե հաշվի հետ այլ գործարքներ չեն կատարվել:

Աշակերտները համագործակցելով միմյանց հետ, կարողացան լուծել առաջադրանքները, տալով յուրաքանչյուր առաջադրանքին բացատրություն, հասկանալով և բացատրելով ինդրի համատեքստում թաքնված ֆինանսական բաղադրիչները:

Վերջնական գնահատումն իրականացվել է գրավոր հարցման ձևով, որի նպատակն էր որոշել դպրոցականների գիտելիքների մակարդակը ֆինանսական գրագիտության ոլորտում և ֆինանսական իրավիճակները լուծելու կարողությունը:

Առանձնացնել գիտելիքի վերահսկման այս ձևի ընդհանուր սկզբունքները որպես գրավոր հարցում.

1. Եթե աշակերտը դժվարանում է պատասխանել հարցին կամ սխալ է պատասխանում, ապա պատասխանը գնահատվում է 2 միավոր, այսինքն՝ անբավարար:

2. Եթե աշակերտը հարցին պատասխանում է մասնակի, ապա պատասխանը գնահատվում է 3 միավոր, այսինքն՝ բավարար:

3. Եթե աշակերտը բավական վստահ է պատասխանում հարցին, բայց թույլ է տալիս մեկ կամ մի քանի էական սխալ, ապա պատասխանը գնահատվում է 4 միավոր, այսինքն. Լավ:

4. Եթե աշակերտը ամբողջությամբ պատասխանում է հարցին կամ թույլ է տալիս մի քանի փոքր սխալ, ապա պատասխանը գնահատվում է 5 միավոր, այսինքն՝ գերազանց:

Սովորողների շրջանում ֆինանսական գրագիտության զարգացման մակարդակը ցուցադրվում է որպես առաջադրված հարցերի գնահատականների միջին թվաբանական:

- Մինչև 2.9 միավոր վերջնական միավորը համապատասխանում է ֆինանսական գրագիտության ցածր մակարդակին:

- Վերջնական միավորը 3-ից 3.9 միավորը համապատասխանում է ֆինանսական գրագիտության միջին մակարդակին:

- Վերջնական 4-ից 5 միավորը համապատասխանում է ֆինանսական գրագիտության բարձր մակարդակին:

Հարցաթերթիկ

1. Ի՞նչ է եկամուտը:

2. Ի՞նչ է ծախսը:

3. Ո՞րն է տարբերությունը ներդրումների և խնայողության միջև:

4. Ապրանքի արժեքը մականանշումից հետո դարձավ 850 դրամ, մինչդեռ զեղչը 28% էր: Հաշվարկել արտադրանքի սկզբնական արժեքը:

5. Շուշանն ստանում էր կրթաթոշակ՝ ամսական 6500 դրամ, դասերից հետո աշխատում էր ընթերցարանում և ստանում ամսական 68500 դրամ աշխատավարձ: Մարտ ամսին նա եղբոր կողմից ստացավ դրամական նվեր՝ 25000 դրամ: Ստացած դրամական նվերը Շուշանի մեկ ամսվա եկամուտի ո՞ր տոկոսն է կազմում:

6. Խանութում առանձին վաճառվող այլուրի 1 կգ-ը արժե 200 դրամ, իսկ նույն այլուրի պարկը, որը կշռում է 12 կգ, արժե 2100 դրամ: Հայտնի է, որ մեկ մեծ տորթ պատրաստելու համար անհրաժեշտ է 3 կգ այլուր: Որքա՞ն դրամ կծախսեք այլուրի համար, եթե տոնական միջոցառմանը անհրաժեշտ է՝ ա) 1 տորթ, բ) 3 տորթ, գ) 5 տորթ:

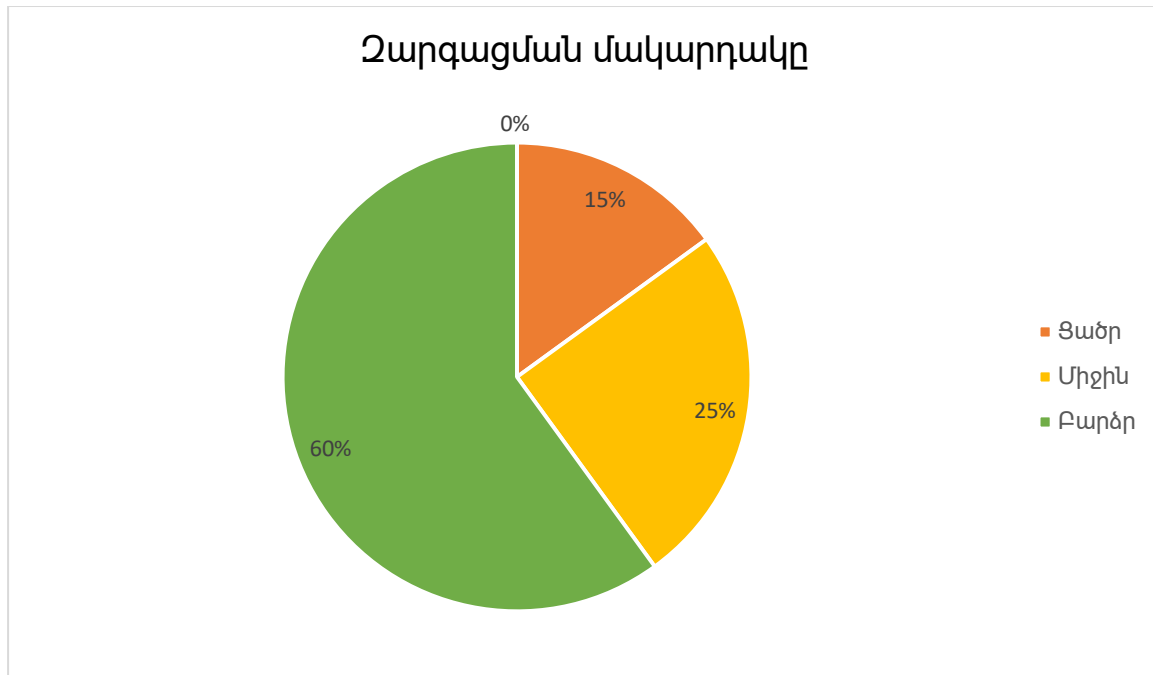
7. Դուք ուզում եք կազմակերպել հյուրասիրություն: Մայրիկը ձեզ հանձնարարում է կազմել ծախսերի ցուցակ՝ համապատասխան գները նշելով: Մայրիկը տվել է 5000 դրամ և հանձնարարել՝ մանրը վերադարձնել: Որոշել եք գնել մրգային յոգուրտ, որը արժե 250 դրամ, հյուր՝ 200 դրամ, պաղպաղակ՝ 150 դրամ: Ընկերները 6-ն են, որոնցից երկուսը վատառողջ են և պաղպաղակ չեն ուտելու, 3-րդ ընկերը չի սիրում, մնացածը ամեն ինչից օգտվելու են (հաշվի առեք նաև Ձեզ): Որքա՞ն գումար կվերադարձնեք մայրիկին:

Տվյալների վերլուծություն

Ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզեցի, որ ծրագիրը արդյունավետ է ստացվել, և սովորողների գիտելիքների և հմտությունների մակարդակը ավելացել է ֆինանսական գրագիտության ոլորտը, արդյունքները ներկայացված են ստորև:

Գնահատական	Սովորողների թիվը, %								
	1	2	3	4	5	6	7	Զարգացման	Ընդհանուր

								մակարդակը	ցուցանիշ
2	0	10	0	5	5	10	0	Ցածր	15
3	10	20	5	15	10	10	5	Միջին	25
4	10	20	5	20	15	25	20	Բարձր	60
5	80	50	90	60	70	55	75		

Արդյունքում, հարցման ընթացքում պարզվել է, որ սովորողները դասեր անցկացնելուց հետո, ֆինանսական գրագիտության հիմնական հասկացությունների ձևավորման մակարդակը զգալիորեն աճել է սովորողների ֆինանսական իրավիճակները լուծելու ունակությունը: Քանի որ դասերն անցկացվում էին այս ձևերով, աշակերտների հետաքրքրությունը սովորելու նկատմամբ մեծանում էր, իսկ անցկացված դասերի ստուգումները բարձր գնահատական էին ստանում: Բացի այդ, ծրագիրը և մեթոդաբանությունը համապատասխանում են չափորոշիչ պահանջներին և հաստատվում են դպրոցի ղեկավարության և ուսուցիչների կողմից: Ստանալով ֆինանսական գիտելիքներ՝ երեխան կկարողանա ավելի գիտակցաբար մտածել իր ապագայի մասին: Անձնական ֆինանսները կառավարելիս նա կկարողանա ինտելեկտուալ որոշումներ կայացնել, լավ ֆինանսական սովորություններ ձևավորել և իր գիտելիքները գործնականում օգտագործել: Ֆինանսապես կրթված մարդը կարողանում է ընտրել կյանքի ամենագրավիչ ուղիները՝ նյութական հիմք ստեղծելով հասարակության

զարգացման համար: Ֆինանսապես գրազետ մարդուն բնորոշ են այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են եկամուտներն ու ծախսերը պլանավորելու կարողությունը, ֆինանսական ապրանքների և ծառայությունների ընտրության ռացիոնալ մոտեցում, անձնական ֆինանսների վիճակին հետևելու սովորություն. չափազանց մեծ վճարումներից և վարկերից խուսափելու ունակություն, ֆինանսական ծառայությունների սպառողի իրավական մշակույթի առկայություն,

Սովորողների համար անձնական ֆինանսական գրագիտությունը զարգացնելու վերաբերյալ իմ առաջարկությունները, որոնք կօգնեն խուսափել մոլորության մեջ զցվելու վտանգներից, հետևյալն են.

- 1) ձգտել կազմակերպել մաթեմատիկայի ուսումնասիրության համակարգված մոտեցում.
- 2) ավելի շատ ժամանակ հատկացնել ինքնազարգացմանը.
- 3) լուծել գործնական խնդիրներ՝ ամրապնդելով տեսական նյութը.
- 4) սովորել վերլուծել ընտանեկան բյուջեի եկամուտներն ու ծախսերը.
- 5) փորձեք հասկանալ «լավ» և «վատ» վարկերի տարբերությունները.
- 6) սովորել պահպանել ֆինանսական կարգապահությունը:

Այս առաջարկությունները պետք է հակիրճ կերպով ներկառուցվեն գործնական իրավիճակների վերլուծության համար մշակվող առաջադրանքների կառուցվածքում, ինչը թույլ կտա գտնել ճիշտ լուծումներ:

Ամփոփում

Եզրափակելով, այս հետազոտությունը նպատակ ուներ մաթեմատիկայի կրթության շրջանակներում բարձրացնել դպրոցականների ֆինանսական գրագիտությունը: Հետազոտության երկու առաջնային խնդիր է լուծվել.

1. Ֆինանսական գրագիտության հիմնական բաղադրիչների և դրանց համապատասխան բովանդակության բացահայտում, որը հարմար է դպրոցականներին, որը ձեռք է բերվել հոգեբանական, մանկավարժական և մեթոդական գրականության լայնածավալ վերանայման միջոցով:

2. Դպրոցականներին ֆինանսական գրագիտության հիմունքները ուսուցանելու համար մշակված դասերի արդյունավետությունը գնահատելու նպատակով իրականացվել է փորձարարական ուսումնասիրություն: Սա ներառում էր ուսումնական պլանի իրականացում իրական կրթական միջավայրում և գնահատում դրա ազդեցությունը սովորողների ֆինանսական գիտելիքների և հմտությունների վրա:

Այս հետազոտության նշանակությունը կայանում է նրա կրթական արդիականության, էմպիրիկ վավերացման և գրականության մեջ ունեցած ներդրման մեջ: Այն արժեքավոր պատկերացումներ է տալիս մանկավարժներին, առաջարկում է ուսումնական ծրագրի արդյունավետության էմպիրիկ ապացույցներ և նպաստում է ֆինանսական գրագիտության կրթության վերաբերյալ առկա գրականությանը:

Ընդհանուր առմամբ, այս ուսումնասիրությունը ընդգծում է ֆինանսական գրագիտության՝ մաթեմատիկայի դասերին ինտեգրելու կարևորությունը, քանի որ այն սովորողներին զինում է կենսական կարևոր հմտություններով և բարձրացնում նրանց մաթեմատիկական և վերլուծական կարողությունները: Հույս կա, որ այս բացահայտումները կխրախուսեն դպրոցներում ֆինանսական կրթության նախաձեռնությունների ընդունումը, ինչը, ի վերջո, կհանգեցնի ֆինանսապես ավելի գրագետ և հզոր սերունդ:

Օգտագործված գրականություն

1. Հակոբյան Ս., Փոքրիկյան Ա., Ղազարյան Շ. «Ֆինանսական կրթության մեթոդական ձեռնարկ», Երևան, 2019, էջ 239:
2. Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական կրթման ազգային ռազմավարություն
3. Вендина А.А., Малиатаки В.В. Формирование финансовой культуры школьников посредством уроков математики // Теоретические и методологические проблемы современного образования: 2014. С. 31–34.
4. L. Mandell, Financial Literacy of High School Students, 2007, 183p